

AKCIONI PLAN ZAŠTITE OKOLIŠA I SOCIJALNIH PITANJA

Br.	Mjera	Rizik po okoliš i socijalna pitanja (Odgovornost/Korisnik)	Zahtjev (zakonski propis, EBRD provedbeni zahtjev (PZ), najbolja praksa)	Resursi, Investicijske potrebe, odgovornost	Vrijeme provedbe	Cilj i kriterijum za uspješnu realizaciju	Status
PZ 1	Procjena i upravljanje utjecajima i aspektima zaštite okoliša i socijalnih pitanja						
1.1	<p>Osigurati da su zahtjevi navedeni u Okolišnoj dozvoli i ovom Akcionom planu uključeni u tendersku dokumentaciju. JP Autoceste će osigurati da tenderska dokumentacija Projekta uključi slijedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sve zahtjeve iz Okolišne dozvole koji se odnose na ovaj Projekat, kao i zahtjeve ovog Akcionog plana; • Jasan zahtjev za Izvođača radova da izradi cijeloviti Plan upravljanja okolišem i socijalnim pitanjima tokom izgradnje koji će uključiti slijedeće: <ul style="list-style-type: none"> ○ Plan upravljanja gradilištem, ○ Plan sprječavanja emisije prašine, ○ Plan kontrole buke i vibracija u okolišu, ○ Plan upravljanja pozajmištem, ○ Plan upravljanja materijalom iz iskopa, ○ Plan upravljanja otpadom, ○ Plan upravljanja otpadnim vodama, ○ Plan upravljanja materijalom, ○ Plan pripravnosti i reagiranja u slučaju udesa, ○ Plan upravljanja biodiverzitetom (ukoliko bude zahtjevan nakon Skrinininga biodiverziteta), ○ Tehnologiju izvođenja radova u prvoj i drugoj zoni sanitarne zaštite, ○ Tehnologiju izvođenja radova u vodotoku i blizini vodotoka, ○ Upravljanje kumulativnim utjecajima tokom usporednih radova na rijeci (vidi 1.2), i ○ Upravljanje kumulativnim utjecajima tokom usporedne gradnje tunela (vidi 1.3). • Zahtjeve PZ br. 2 i PZ br. 4 u okviru EBRD standardne tenderske dokumentacije za radove. 	<ul style="list-style-type: none"> • Na odgovarajući način je odgovoreno na sve utjecaje na okoliš i socijalna pitanja tokom gradnje. • Usklađenost sa EBRD Provedbenim zahtjevima. • Usklađenost sa zahtjevima zakonskih propisa. 	<ul style="list-style-type: none"> • PZ1: Procjena i upravljanje utjecajima i aspektima zaštite okoliša i socijalnih pitanja • PZ2: Radni odnosi i uvjeti rada • PZ3: Efikasnost resursa i sprječavanje i kontrola zagađenja • PZ4: Zdravlje i sigurnost • PZ6: Biodiverzitet i živi prirodni resursi. 	<p><i>Odgovornost:</i> JP Autoceste.</p> <p><i>Resursi:</i> Interni (JP Autoceste).</p>	<p>Pripremiti i objaviti tendersku dokumentaciju sukladno Planu projekta JP Autoceste. Istovremeno sa pripremom Ugovora o projektiranju i izgradnji, sprovesti postupak izbora Nadzora.</p>	<p>Tenderska dokumentacija sadrži sve specifične zahteve, dostupne za provjeru od strane EBRD.</p> <p>Nadzor mora pregledati i potvrditi da su planovi u skladu sa EBRD Provedbenim zahtjevima ili dobrom međunarodnom praksom, gdje je primjenjivo.</p> <p>Primjena Plana upravljanja okoliša i socijalnim pitanjima tokom gradnje se provjerava od strane Nadzora.</p> <p>Godišnji izvještaji o zaštiti okoliša i socijalnim pitanjima ka EBRD.</p>	

Br.	Mjera	Rizik po okoliš i socijalna pitanja (Odgovornost/Korisnik)	Zahtjev (zakonski propis, EBRD provedbeni zahtjev (PZ), najbolja praksa)	Resursi, Investicijske potrebe, odgovornost	Vrijeme provedbe	Cilj i kriterijum za uspješnu realizaciju	Status
1.2	<p>Kumulativni utjecaji na rijeku Usoru JP Autoceste moraju uspostaviti i održavati saradnju sa Agencijom za slivno područje rijeke Save (sponzor radova na regulaciji rijeke Usore) da bi razumjeli i upravljali kumulativnim utjecajima tokom usporednih radova u rijeci, posebno utjecaja na vodena i priobalna staništa i kvalitet vodotoka.</p> <p>JP Autoceste moraju osigurati da tenderska dokumentacija Projekta sadrži jasan zahtjev za Izvođača da se dijelovi Plana zaštite okoliša i socijalnih pitanja tokom gradnje koji se odnose na radove u vodotoku ili pored vodotoka usklade sa odgovarajućim dijelovima Plana za radove na regulaciji rijeke, ukoliko se navedeni radovi budu vremenski preklapali. Ovo se posebice odnosi na zaštitu vodenih i priobalnih staništa i kvalitet vodotoka.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Na odgovarajući način je odgovoreno na sve utjecaje na okoliš i socijalna pitanja tokom gradnje. Usklađenost sa EBRD Provedbenim zahtjevima. 	<ul style="list-style-type: none"> PZ1: Procjena i upravljanje utjecajima i aspektima zaštite okoliša i socijalnih pitanja. 	<i>Odgovornost:</i> JP Autoceste. <i>Resursi:</i> Interni (JP Autoceste), Agencija za slivno područje rijeke Save	Jasan vremenski plan radova na regulacije rijeke prije završetka Tenderske dokumentacije za projektnu dionicu autoceste. Plan zaštite okoliša i socijalnih pitanja tokom gradnje da predviđa kumulativne utjecaje prije početka radova.	Plan zaštite okoliša i socijalnih pitanja tokom gradnje da predviđa kumulativne utjecaje usporednih radova izgradnje autoceste i regulacije rijeke. Nadzor da provjeri u odobri odredbe Plana zaštite okoliša i socijalnih pitanja tokom gradnje u dijelu koji se odnose na usporedne radove u rijeci.	
1.3	<p>Kumulativni utjecaji tokom gradnje tunela: JP Autoceste moraju uspostaviti i održavati saradnju sa Autoputevima RS (RS) tokom projektiranja i gradnje tunela Putnikovo Brdo 2 i moraju razumjeti i upravljati kumulativnim utjecajima tokom usporedne gradnje tunela, posebno na saobraćaj, lokalnu infrastrukturu i javnu sigurnost.</p> <p>JP Autoceste moraju osigurati da tenderska dokumentacija Projekta sadrži jasan zahtjev za Izvođača da se dijelovi Plana zaštite okoliša i socijalnih pitanja tokom gradnje koji se odnose na gradnju tunela usklade sa odgovarajućim dijelovima Plana Autoputeva RS.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Na odgovarajući način je odgovoreno na sve utjecaje na okoliš i socijalna pitanja tokom gradnje. Usklađenost sa EBRD Provedbenim zahtjevima. 	<ul style="list-style-type: none"> PZ1: Procjena i upravljanje utjecajima i aspektima zaštite okoliša i socijalnih pitanja. 	<i>Odgovornost:</i> JP Autoceste. <i>Resources:</i> interni (JP Autoceste), nadležni organi, Izvođač, Nadzor.	Administrativna odluka prije završetka i objavljivanja tenderske dokumentacije. Plan zaštite okoliša i socijalnih pitanja tokom gradnje usaglašen sa odgovarajućim Planom Autoputeva RS prije početka gradnje tunela.	Formalizirana administrativna odluka o saradnji tokom gradnje. Plan zaštite okoliša i socijalnih pitanja tokom gradnje da predviđa kumulativne utjecaje usporedne gradnje tunela. Nadzor da provjeri u odobri odredbe Plana zaštite okoliša i socijalnih pitanja tokom gradnje u dijelu koji se odnose na usporednu gradnju tunela.	
1.4	<p>Plan zaštite okoliša i socijalnih pitanja u fazi rada autopiste: JP Autoceste moraju izraditi i primijeniti Plan zaštite okoliša i socijalnih pitanja u fazi rada autopiste koji će uključiti mjere zahtijevane Okolišnom dozvolom i ovim Akcionim planom i uključiti najmanje slijedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> Kontrolu zagađenja i površinskog otjecaja sa cestama, Održavanje trase i kontrolu vegetacije, Ozelenjivanje, 	<ul style="list-style-type: none"> Na odgovarajući način je odgovoreno na sve utjecaje na okoliš i socijalna pitanja tokom gradnje. Usklađenost sa EBRD Provedbenim zahtjevima. 	<ul style="list-style-type: none"> PZ1: Procjena i upravljanje utjecajima i aspektima zaštite okoliša i socijalnih pitanja. 	<i>Odgovornost:</i> JP Autoceste <i>Resursi:</i> interni (JP Autoceste) da utvrde budžet za primjenu Plana i monitoring.	Plan izraditi prije puštanja u rad autopiste.	Plan na raspolažanju prije početka rada autopiste. Godišnji izvještaji o zaštiti okoliša i socijalnim pitanjima ka EBRD.	

Br.	Mjera	Rizik po okoliš i socijalna pitanja (Odgovornost/Korisnik)	Zahtjev (zakonski propis, EBRD provedbeni zahtjev (PZ), najbolja praksa)	Resursi, Investicijske potrebe, odgovornost	Vrijeme provedbe	Cilj i kriterijum za uspješnu realizaciju	Status
	<ul style="list-style-type: none"> Upravljanje otpadom, Pripravnost i reagiranje u vanrednoj situaciji. <p>Također se moraju utvrditi zaduženja i odgovornosti za primjenu i nadzor mjera iz Plana. Plan treba sadržati troškove kako bi se mogao uspostaviti godišnji budžet za primjenu Plana.</p>			Konsultant može biti angažiran za pojedine planove.			
1.5	<p>Monitoring Projekta i izvještavanje: JP Autoceste moraju zahtijevati da Izvođač i Nadzor dogovore monitoring program u fazi gradnje koji mora uključiti zahtjeve navedene u Okolišnoj dozvoli i ovom Akcionom planu, tj. slijedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> Prije početka gradnje provesti ispitivanje "nultog stanja" kvaliteta zraka, nivoa buke, strukturnog integriteta objekata na trasi tunela (ukoliko će se sprovoditi miniranje), kvaliteta i režima podzemnih voda zaštićenih izvorišta, kvalitet vode vodotoka; Monitoring tokom gradnje mora uključiti: kvalitet zraka, nivo buke, nivo vibracija kod receptora na trasi tunela (u slučaju miniranja), kvalitet i režim podzemnih voda zaštićenih izvorišta, kvalitet vode vodotoka, vizualni pregled zasada, zagađenje zemljišta; Monitoring biodiverziteta (ukoliko Skrining biodiverziteta zahtjeva izradu Plana upravljanja biodiverzitetom); <p>JP Autoceste moraju zahtijevati od izvođača zaduženog za održavanje autoceste da provodi operativni monitoring tokom rada autocese, u skladu sa zahtjevima Okolišne dozvole i ovog Akcionog plana:</p> <ul style="list-style-type: none"> Monitoring tokom korištenja autocese mora da uključi: kvalitet zraka (uključujući tunelski portal i ventilacione ispuste), nivo buke, kvalitet podzemnih voda zaštićenih izvorišta, kvalitet efluenta sa puta, kvalitet vode u vodotoku u slučaju udesa, zagađenje zemljišta i monitoring biodiverziteta (ukoliko bude zahtjevan Planom upravljanja biodiverzitetom). 	<ul style="list-style-type: none"> Na odgovarajući način je odgovoreno na sve utjecaje na okoliš i socijalna pitanja tokom gradnje. Usklađenost sa EBRD Provedbenim zahtjevima. Usklađenost sa zahtjevima zakonskih propisa. 	<ul style="list-style-type: none"> PZ1: Procjena i upravljanje utjecajima i aspektima zaštite okoliša i socijalnih pitanja PZ3: Efikasnost resursa i sprječavanje i kontrola zagađenja PZ6: Biodiverzitet i živi prirodni resursi. 	<p><i>Odgovornost:</i> JP Autocete da nadziru i osiguraju primjenu.</p> <p>Izvođač da organizira.</p> <p>Nadzor da odobri Plan monitoringa i vrši nadzor primjene Plana tokom gradnje.</p> <p><i>Resursi:</i> Izvođač, treća lica - laboratorije.</p>	<p><i>Prije gradnje:</i> Ispitivanje nultog stanja i izrada Plana monitoringa tokom gradnje.</p> <p><i>Prije početka rada:</i> Monitoring plan tokom rada autocese.</p>	<p>Dokumentirani planovi monitoringa, koje je odobrio Nadzor.</p> <p>Mjesečni, kvartalni i godišnji izvještaji Nadzora ka JP Autocete, prije početka gradnje i tokom gradnje.</p> <p>Izvještaji monitoringa tokom rada autocese.</p> <p>Godišnji izvještaji za nadležne organe.</p> <p>Godišnji izvještaji ka EBRD.</p>	

Br.	Mjera	Rizik po okoliš i socijalna pitanja (Odgovornost/Korisnik)	Zahtjev (zakonski propis, EBRD provedbeni zahtjev (PZ), najbolja praksa)	Resursi, Investicijske potrebe, odgovornost	Vrijeme provedbe	Cilj i kriterijum za uspješnu realizaciju	Status
PZ 2	Radni odnosi i uvjeti rada						
2.1	Izraditi, usvojiti i saopćiti svim zaposlenima internu proceduru za ulaganje žalbi za radna pitanja u skladu sa PZ 2.	<ul style="list-style-type: none"> Usklađenost sa EBRD Provedbenim zahtjevima. 	<ul style="list-style-type: none"> EBRD PZ2 – Mechanizam ulaganja žalbi EBRD Uputstvo o upravljanju žalbama 	<i>Odgovornost:</i> JP Autoceste <i>Resursi:</i> Interni resursi	Prije implementacije projekta	Interna procedura za ulaganje žalbi izrađena, usvojena i saopćena radnicima. Izvještavanje u Godišnjem okolišnom i društvenom izvještaju za EBRD	
2.2	<p>Nadgledati da izvođač radova poštuje zakonodavstvo FBiH o radu i zaštiti zdravlja i sigurnosti na radu, kao i odredbe PZ 2 o mehanizmu za ulaganje žalbi za pitanja na radnom mjestu.</p> <p>Izvođač radova treba da osigura da podizvođači/dobavljači primjenjuju iste standarde.</p> <p>JP Autoceste će nadgledati okolišni i društveni učinak izvođača radova, uključujući implementaciju PZ 2 standarda kroz redovno posjećivanje gradilišta (planirano i nenajavljenno).</p>	<ul style="list-style-type: none"> Provedba domaćih i zahtjeva EBRD PZ 2 	<ul style="list-style-type: none"> Zakon o radu FBiH Zakon o sigurnosti i zaštiti na radu FBiH EBRD PZ 2 - Radnici koji nisu uposlenici kljienta 	<i>Odgovornost:</i> JP Autoceste nadgleda, Izvođač radova implementira. <i>Resursi:</i> Interni resursi JP Autoceste i Izvođača	Tokom faze izgradnje.	Odredbe o primjeni relevantnih zahtjeva zakonodavstva FBiH i PZ2 uključene u ugovore sa Izvođačem Periodične provjere, uključujući posjete na gradilištima i izvještavanje o izvođačima. Izvještavanje u Godišnjem okolišnom i društvenom izvještaju za EBRD.	
2.3	<p>Angažiranje lokalne radne snage: Tenderskom dokumentacijom zahtijevati od izvođača da izradi Politiku upravljanja ljudskim resursima koja podrazumijeva: 1) oglašavanje potrebe za poslovima na lokalnom području, 2) poticanje i privlačenje lokalne radne snage da konkurišu za poslove (uključujući žene), 3) davanje prioriteta radnoj snazi sa lokalnog područja, gdje je moguće i praktično (uključujući žene kad je moguće).</p> <p>Izvođač treba da primjeni Politiku.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Lokalne ekonomске koristi i ponovno uspostavljanje izvora prihoda uslijed izmještanja koje je izazvao Projekat 	<ul style="list-style-type: none"> PZ2: Radni odnosi i uvjeti rada. Najbolja praksa. 	<i>Odgovornost:</i> JP Autoceste da utvrde odgovornosti, Izvođač je odgovoran za primjenu tokom izvođenja radova. <i>Resursi:</i> Izvođač.	Prije završetka tenderske dokumentacije. Izvođač da izradi politiku prije početka izgradnje.	Odgovarajuća poglavljja o radnim odnosima i uvjetima na radu u revidiranoj tenderskoj dokumentaciji. Zapošljavanje lokalne radne snage tokom gradnje treba da bude evidentirano od strane Izvođača i dostavljeno Nadzoru. Izvještaj o tome uključiti u Godišnji izvještaj o zaštiti okoliša i socijalnim pitanjima za	

Br.	Mjera	Rizik po okoliš i socijalna pitanja (Odgovornost/Korisnik)	Zahtjev (zakonski propis, EBRD provedbeni zahtjev (PZ), najbolja praksa)	Resursi, Investicijske potrebe, odgovornost	Vrijeme provedbe	Cilj i kriterijum za uspješnu realizaciju	Status
						EBRD.	
PZ 3	Efikasnost resursa i sprječavanje i kontrola zagađenja						
3.1	<p>Monitoring kvaliteta zraka tokom gradnje: Izvođač mora izraditi i primijeniti plan monitoringa kvaliteta zraka, kao dio Plana upravljanja zaštitom okoliša i socijalnim pitanjima tokom gradnje. Planom monitoringa kvaliteta zraka mora se definirati režim monitoringa i reprezentativna mjerna mjesta u odnosu na položaj receptora. Nadzor mora odobriti Plan monitoringa a JP Autoceste ga moraju prihvati. Izvještaji o monitoringu kvaliteta zraka se moraju dostavljati.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Na odgovarajući način je odgovoreno na sve utjecaje na okoliš i socijalna pitanja tokom gradnje. • Usklađenost sa EBRD Provedbenim zahtjevima. • Usklađenost sa zahtjevima zakonskih propisa. 	<ul style="list-style-type: none"> PZ1: Procjena i upravljanje utjecajima i aspektima zaštite okoliša i socijalnih pitanja. • PZ3: Efikasnost resursa i sprječavanje i kontrola zagađenja. 	<p><i>Odgovornost:</i> JP Autoceste da nadziru i osiguraju primjenu.</p> <p>Izvođač da organizira.</p> <p>Nadzor da odobri Plan monitoringa i vrši nadzor primjene Plana tokom gradnje.</p> <p><i>Resursi:</i> Izvođač, treća lica - laboratorije.</p>	<p><i>Prije gradnje:</i> Ispitivanje nultog stanja i izrada Plana monitoringa tokom gradnje.</p>	<p>Dokumentirani planovi monitoringa, koje je odobrio Nadzor.</p> <p>Mjesečni, kvartalni i godišnji izvještaji Nadzora ka JP Autoceste, prije početka gradnje i tokom gradnje.</p> <p>Godišnji izvještaji za nadležne organe.</p> <p>Godišnji izvještaji ka EBRD.</p>	
3.2	<p>Monitoring buke i vibracija tokom gradnje: Izvođač mora izraditi i primijeniti plan monitoringa buke i vibracija, kao dio Plana upravljanja zaštitom okoliša i socijalnim pitanjima tokom gradnje. Planom monitoringa mora se definirati režim monitoringa i reprezentativna mjerna mjesta u odnosu na položaj receptora. Nadzor mora odobriti Plan monitoringa a JP Autoceste ga moraju prihvati. Izvještaji o monitoringu buke i vibracija se moraju dostavljati.</p> <p>Ukoliko se tokom izgradnje tunela bude vršilo miniranje, strukturalni integritet objekata u blizini tunela će biti provjerjen i zabilježen, prije i nakon miniranja. Nivoi vibracija će biti praćeni tokom miniranja na lokacijama reprezentativnih receptora.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Na odgovarajući način je odgovoreno na sve utjecaje na okoliš i socijalna pitanja tokom gradnje. • Usklađenost sa EBRD Provedbenim zahtjevima. • Usklađenost sa zahtjevima zakonskih propisa. 	<ul style="list-style-type: none"> PZ1: Procjena i upravljanje utjecajima i aspektima zaštite okoliša i socijalnih pitanja. • PZ3: Efikasnost resursa i sprječavanje i kontrola zagađenja. 	<p><i>Odgovornost:</i> JP Autoceste da nadziru i osiguraju primjenu.</p> <p>Izvođač da organizira.</p> <p>Nadzor da odobri Plan monitoringa i vrši nadzor primjene Plana tokom gradnje.</p> <p><i>Resursi:</i> Izvođač, treća lica - laboratorije.</p>	<p><i>Prije gradnje:</i> Ispitivanje nultog stanja i izrada Plana monitoringa tokom gradnje.</p>	<p>Dokumentirani planovi monitoringa, koje je odobrio Nadzor.</p> <p>Mjesečni, kvartalni i godišnji izvještaji Nadzora ka JP Autoceste, prije početka gradnje i tokom gradnje.</p> <p>Godišnji izvještaji za nadležne organe.</p> <p>Godišnji izvještaji ka EBRD.</p>	

Br.	Mjera	Rizik po okoliš i socijalna pitanja (Odgovornost/Korisnik)	Zahtjev (zakonski propis, EBRD provedbeni zahtjev (PZ), najbolja praksa)	Resursi, Investicijske potrebe, odgovornost	Vrijeme provedbe	Cilj i kriterijum za uspješnu realizaciju	Status
3.3	<p>Zidovi za zaštitu od buke: JP Autoceste moraju osigurati da se provjeri adekvatnost Glavnog projekta zaštite od buke iz 2010. za sjeverni dio dionice (međuentitetska granica – Karuše) da li projektirani zidovi za zaštitu od buke odgovaraju sadašnjem broju i položaju receptora. Ovo može biti detaljno određeno ili u tenderskoj dokumentaciji ili od strane Izvođača radova uz suglasnost Nadzora i JP Autoceste.</p> <p>JP Autoceste moraju osigurati da lokacije i dimenzije zidova za zaštitu od buke na južnom dijelu dionice (Karuše – Medakovo) budu specificirane ili tokom izrade Glavnog projekta ili kroz zahtjev Izvođaču (uz suglasnost Nadzora) u tenderskoj dokumentaciji. Lokalne zajednice u kojima će zidovi biti postavljeni moraju biti unaprijed obavještene o tome.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Na odgovarajući način je odgovoreno na sve utjecaje na okoliš i socijalna pitanja tokom gradnje. PZ3: Efikasnost resursa i sprječavanje i kontrola zagađenja. Pravilnik o zaštiti od buke (Sl. Glasnik FBiH, Br. 110/12) 	<p><i>Odgovornost:</i> JP Autoceste</p> <p><i>Resursi:</i> Kada se utvrde potrebni resursi, oni će biti uračunati u troškove Projekta definirane od strane Izvođača.</p>	<p>Odrijediti prije izrade tenderske dokumentacije, osim ukoliko zidovi za zaštitu ne budu dio ugovora o projektiranju i izgradnji sa Izvođačem.</p>	Karte i crteži sa dovoljnim nivoom detaljnosti da bi zidovi mogli biti planirani i izgrađeni.		
3.4	<p>Glavni projekt – Hidrologija i hidrotehnika: JP Autoceste moraju angažirati stručnjake koji će izvršiti reviziju Glavnog projekta za dionicu od međuentitetske granice do Karuša kao i Idejnog projekta za dionicu Karuše - Medakovo, sa aspekta informacija o poplavama iz 2014. godine. Ovo se mora uraditi u saradnji sa institucijom nadležnom za navedeno slivno područje. JP Autoceste moraju osigurati da se u skladu sa revizijom hidrološke i hidrotehničke dokumentacije uradi odgovarajuća analiza i ako je neophodno, revizija cijelokupne projektne dokumentacije.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Rizici po infrastrukturu Projekta uslijed poplava. Rizici po okoliš uslijed plavljenja izazvanog Projektom. 	<ul style="list-style-type: none"> PZ3: Efikasnost resursa i sprječavanje i kontrola zagađenja. 	<p><i>Odgovornost:</i> JP Autoceste</p> <p><i>Resursi:</i> Kada se utvrde potrebni resursi, oni će biti uračunati u troškove Projekta definirane od strane Izvođača.</p>	<p>Hitno. Revidirati studije (ili potvrditi da su postojeće studije i dalje validne) i unijeti izmјene u projekt prije završetka tenderske dokumentacije.</p> <p>Revizija mora biti potvrđena i od strane EBRD.</p>	Revidirane studije, odobrene od strane relevantnih zainteresiranih strana, uključujući nadležne institucije za navedeno slivno područje.	
3.5	<p>Plan upravljanja materijalom iz iskopa: Izvođač mora izraditi Plan upravljanja materijalom iz iskopa, kao dio Plana upravljanja zaštitom okolišem i socijalnih pitanja tokom gradnje. Planom se moraju predvidjeti lokacije nastanka ovog materijala, količine, lokacije za deponiranje ovog materijala i transport do njih, neophodne dozvole, mogućnosti ponovnog korištenja, mjere ublažavanja uključujući rehabilitaciju lokacija gdje je materijal odložen. Planom se mora razmotriti odlaganje materijala u napuštena pozajmišta ili druga degradirana područja i mora se obavezati da će za sve deponije materijala iz iskopa biti prijavljene odgovarajuće dozvole.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Na odgovarajući način je odgovoreno na sve utjecaje na okoliš i socijalna pitanja tokom gradnje. Usklađenost sa EBRD Provedbenim zahtjevima. Usklađenost sa zahtjevima zakonskih propisa. 	<ul style="list-style-type: none"> PZ1: Procjena i upravljanje utjecajima i aspektima zaštite okoliša i socijalnih pitanja. PZ3: Efikasnost resursa i sprječavanje i kontrola zagađenja. 	<p><i>Odgovornost:</i> JP Autoceste da osiguraju primjenu. Izvođač da organizira. Nadzor da odobri Plan i vrši nadzor primjene Plana tokom gradnje.</p> <p><i>Resursi:</i> Izvođač, treća lica.</p>	<p>Prije početka gradnje: Plan upravljanja materijalom iz iskopa.</p>	<p>Dokumentirani Plan koji je odobrio Nadzor i JP Autoceste.</p> <p>Mjesečni, kvartalni i godišnji izvještaji Nadzora ka JP Autoceste, prije tokom gradnje.</p> <p>Godišnji izvještaji za nadležne organe.</p> <p>Godišnji izvještaji ka EBRD.</p>	

Br.	Mjera	Rizik po okoliš i socijalna pitanja (Odgovornost/Koris)	Zahtjev (zakonski propis, EBRD provedbeni zahtjev (PZ), najbolja praksa)	Resursi, Investicijske potrebe, odgovornost	Vrijeme provedbe	Cilj i kriterijum za uspješnu realizaciju	Status
4.1	Razviti i provesti sistem upravljanja zaštitom zdravlja i sigurnosti na radu u skladu sa standardom OHSAS 18001.	<ul style="list-style-type: none"> Unapređenje upravljanja zdravljem i sigurnošću na radu putem formaliziranog sistema 	<ul style="list-style-type: none"> EBRD PZ 4 	<p><i>Odgovornost:</i> JP Autoceste <i>Resursi:</i> interni resursi i vanjska podrška konsultanta</p>	Po mogućnosti prije izgradnje	Implementiran HSMS, certificiran OHSAS 18001	
4.2	<p>Plan upravljanja zaštitom zdravlja i sigurnosti na radu tokom gradnje autoceste: JP Autoceste treba da osiguraju da Izvođač radova izradi Plan upravljanja zaštitom zdravlja i sigurnosti na radu s posebnim fokusom na (ali ne ograničeno na): neaktivirana eksplozivna sredstva, postavljanje ograda i signalizacije u kritičnim zonama (otvoreni rovovi, iskopavanja, skladišta materijala i opreme, itd.), kretanje vozila, upravljanje prijevoznim sredstvima, prliv radnika na lokalno područje, zdravstvene preglede, kodeks ponašanja radnika; dovoljan broj objekata za pružanje zdravstvene pomoći radnicima; radovi na visini, radovi u zatvorenom prostoru, radovi s opasnim materijalom (npr. eksploziv), upravljanje opasnostima od električne struje, prevencija akcidentnih kretanja tla i kolapsa i biološke prijetnje (npr. otrovne zmije).</p> <p>Plan upravljanja zaštitom zdravlja i sigurnosti na radu tokom gradnje mora predvidjeti mjere za siguran rad na minski sumnjivim površinama kao i za rad sa eksplozivnim sredstvima. JP Autoceste moraju proslijediti Izvođaču sve informacije koje dobiju od Centra za uklanjanje mina BiH.</p> <p>Definirati ugovorne uvjete radi osiguranja da svi podizvođači prate i provode Plan upravljanja zaštitom zdravlja i sigurnosti na radu.</p> <p>Nadzirati rad izvođača po ovim pitanjima.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Sigurno radno okruženje i poboljšan učinak izvođača u oblasti zaštite zdravlja i sigurnosti na radu 	<ul style="list-style-type: none"> Domaći propisi EBRD PZ 4 	<p><i>Odgovornost:</i> Izvođač <i>Resursi:</i> interni resursi i vanjska podrška konsultanta</p>	<p>Zahtjev u tenderskoj dokumentaciji. Plan mora biti odobren od strane Nadzore prije izgradnje. Provjeda Plana tokom izgradnje.</p>	<p>Tenderska dokumentacija sadrži zahtjeve za Plan. Formalna procedura za nadzor nad izvodjačem implementirana i revidirana kako bi se potvrdila usklađenost. Izvještavanje o promjenama u Godišnjem okolišnom i društvenom izvještaju za EBRD.</p>	
4.3	<p>Plan upravljanja zaštitom zdravlja i sigurnosti na radu tokom korištenja i održavanja autoceste JP Autoceste će izraditi Plan kao dio svog sistema upravljanja zaštitom zdravlja i sigurnosti na radu u skladu sa OHSAS 18001 ili drugim ekvivalentnim standardom.</p> <p>Plan mora jasno utvrditi zahtjeve zaštite zdravlja i sigurnosti na radu i za JP Autoceste i za zaposlenike izvođača. Plan mora uključiti (najmanje) sljedeće: upravljanje opasnim materijama, saobraćajne nesreće,</p>	<ul style="list-style-type: none"> Sigurno radno okruženje tokom korištenja i održavanja autocesta i poboljšan učinak izvođača u oblasti zaštite zdravlja i sigurnosti na radu 	<ul style="list-style-type: none"> Domaći propisi EBRD PZ 4 	<p><i>Odgovornost:</i> JP Autoceste <i>Resursi:</i> interni resursi i vanjska podrška konsultanta</p>	<p>Prije početka izgradnje, Plan mora odobriti JP Autoceste Stalni monitoring primjene (uz korektivne mjere u slučaju neusaglašenosti)</p>	<p>Dokumentiran Plan upravljanja saobraćajem Izvještavanje o promjenama u Godišnjem okolišnom i društvenom izvještaju za EBRD</p>	

Br.	Mjera	Rizik po okoliš i socijalna pitanja (Odgovornost/Korisnik)	Zahtjev (zakonski propis, EBRD provedbeni zahtjev (PZ), najbolja praksa)	Resursi, Investicijske potrebe, odgovornost	Vrijeme provedbe	Cilj i kriterijum za uspješnu realizaciju	Status
	<p>radove na visinama, radove u zatvorenom prostoru, opasnosti od električne struje, itd.</p> <p>Definirati ugovorne uvjete radi osiguranja da svi podizvođači prate i provode Plan upravljanja zaštitom zdravlja i sigurnosti na radu tokom korištenja autoceste.</p>						
4.4	<p>Plan upravljanja saobraćajem: JP Autoceste moraju osigurati da Izvođač izradi Plan upravljanja saobraćajem tijekom izgradnje i tijekom rada autoceste, kao dio Planova upravljanja zaštitom okoliša i socijalnih pitanja kako bi utvrdio odgovarajuće mјere zaštite zdravlja i sigurnosti radnika i lokalne zajednice.</p> <p>Transportnim putevima se moraju zaobići naselja, koliko god je to moguće – definirati Planom upravljanja saobraćajem. Vozači moraju proći obuku za sigurnu vožnju i kodeks ponašanja. Planom upravljanja saobraćajem predvidjeti fazno izvođenje radova u cilju osiguranja lokalnog pristupa, uključujući javni transport.</p> <p>Upravljanje mješovitim saobraćajem tokom izgradnje treba da bude sadržano u Planu upravljanja saobraćajem, posebno zbog prevladavajuće upotrebe poljoprivrednog zemljišta u ovom području, uključujući i potencijalno upravljanje kretanja stoke i poljoprivredne mehanizacije i potrebu za čestim pristupom tokom berbe.</p> <p>Plan također treba da sadrži detalje o sigurnosti i mjerama angažovanja zainteresiranih strana koje se odnose na sigurnost na putevima na koje se mјere primjenjuju.</p> <p>Izvođač treba da prati rizike po sigurnost saobraćaja i puteva (uključujući udese) u okviru dijela „Radovi“ u sklopu svog Plana upravljanja saobraćajem.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Odgovarajuće upravljanje saobraćajem 	<ul style="list-style-type: none"> • Zahtjevi zakonskih propisa • EBRD PZ4 	<p>Odgovornost: JP Autoceste i Izvođač.</p> <p>Resursi: Izvođač, podrška Konsultanta</p>	<p>Plan mora biti dostavljen i odobren od strane JP Autoceste / Nadzora prije početka izgradnje.</p>	<p>Dokumentiran Plan upravljanja saobraćajem.</p> <p>JP Autoceste da izvještava EBRD.</p>	

Br.	Mjera	Rizik po okoliš i socijalna pitanja (Odgovornost/Korisnik)	Zahtjev (zakonski propis, EBRD provedbeni zahtjev (PZ), najbolja praksa)	Resursi, Investicijske potrebe, odgovornost	Vrijeme provedbe	Cilj i kriterijum za uspješnu realizaciju	Status
4.5	<p>Revizija cestovne sigurnosti (engl. Road Safety Audit - RSA)</p> <p>JP Autoceste treba da izvrši Reviziju cestovne sigurnosti (RSA) u skladu sa EU Direktivom o sigurnosti cestovne infrastrukture i nacionalnim propisima a od strane nezavisnog revizora.</p> <p>Nakon Revizije cestovne sigurnosti, obavezno se trebaju uključiti ekonomski održiva poboljšanja sigurnosti u projekt. Reviziju cestovne sigurnosti treba sprovesti ovlašteni revizor. U slučaju da preporuke revizora nisu implementirane, razlog za odbijanje svake preporuke se mora potvrditi Banci.</p> <p>Nakon izgradnje ceste, izvršit će se inspekcija cestovne sigurnosti, a po potrebi i izraditi akcioni planovi za jeftine mjere zaštite cestovne sigurnosti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Zdravstveni i sigurnosni rizici za korisnike autoseste uzeti u obzir u fazi projektiranja i u operativnoj fazi; Smanjenje rizika od nesreće i poboljšana sigurnost na cesti 	<ul style="list-style-type: none"> Zahtjevi nacionalnih propisa EBRD PZ4 EU Direktiva o sigurnosti cestovne infrastrukture (2008/96/EZ) 	<p><i>Odgovornost:</i> JP Autoceste <i>Resursi:</i> interni resursi, vanjski resursi ako je potrebno (konsultanti, projektanti itd.).</p>	<p>Prije završetka Glavnog projekta za potrebe izrade tenderske dokumentacije a zatim sucesivno, u ključnim fazama, u skladu sa EU Direktivom 2008/96/EC.</p>	<p>Dokumentirana Revizija cestovne sigurnosti.</p> <p>Ažuriran Glavni projekat i tenderska dokumentacija.</p> <p>Izvještaj o primjeni u Godišnjem izvještaju o zaštiti okoliša i socijalnim pitanjima ka EBRD.</p>	
PR 5	Otkup zemljišta, prinudno preseljenje i ekonomsko izmještanje						
5.1	<p>Izrada i primjena Plana za otkup zemljišta i preseljenje:</p> <p>Izraditi Plan za otkup zemljišta i preseljenje. Okvir za otkup zemljišta i preseljenje uređen za Projekat će biti osnova za izradu Plana, uključujući primjenu mjera zahtijevanih Okvirom koje se tiču dodatnog uključivanja osoba pod utjecajem Projekta.</p> <p>Plan mora biti javno objavljen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Upravljanje utjecajima premještanja. Osiguranje da su otkup zemljišta i premještanje uzeti u obzir u skladu sa zahtjevima Provedbenog zahtjeva - PZ 5. 	<ul style="list-style-type: none"> Zahtjevi zakonskih propisa PZ5: Otkup zemljišta, prinudno preseljenje i ekonomsko izmještanje 	<p><i>Odgovornost:</i> JP Autoceste <i>Resursi:</i> JP Autoceste, podrška konsultanta</p>	<p>Prije početka izgradnje.</p>	<p>Dostaviti Plan za otkup zemljišta i preseljenje na pregled EBRD.</p> <p>Plan javno objavljen.</p> <p>Izvještaj o primjeni u Godišnjem izvještaju o zaštiti okoliša i socijalnim pitanjima ka EBRD.</p>	
PZ 6	Biodiverzitet i živi prirodni resursi						
6.1	<p>Skrining biodiverziteta</p> <p>Prije početka gradnje, JP Autoceste moraju sprovesti skrining biodiverziteta tokom kojeg će iksusni ekolozi izvršiti terenski obilazak područja Projekta. Skrining treba da obuhvati sljedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utvrđivanje prisustva prirodnih staništa ili drugih značajnih karakteristika biodiverziteta koji mi mogli biti ugroženi Projektom; - Utvrđivanje rizika koje Projekat predstavlja za sve identificirane prirodne karakteristike od interesa; - Definiranje mjera za ublažavanje tako da se 	<ul style="list-style-type: none"> Na odgovarajući način je odgovoreno na sve utjecaje na okoliš i socijalna pitanja tokom gradnje. 	<ul style="list-style-type: none"> PZ1: Procjena i upravljanje utjecajima i aspektima zaštite okoliša i socijalnih pitanja. PZ6: Zaštita biodiverziteta i održivo upravljanje živim 	<p><i>Odgovornost:</i> JP Autoceste da angažuju Konsultanta. <i>Resursi:</i> Konsultant i zaposleni JP Autoceste.</p>	<p>Prije početka izgradnje</p>	<p>Izvještaj o skriningu biodiverziteta, prihvaćen od strane JP Autoceste i EBRD.</p>	

Br.	Mjera	Rizik po okoliš i socijalna pitanja (Odgovornost/Koris)	Zahtjev (zakonski propis, EBRD provedbeni zahtjev (PZ), najbolja praksa)	Resursi, Investicijske potrebe, odgovornost	Vrijeme provedbe	Cilj i kriterijum za uspješnu realizaciju	Status
	<p>izbjegne gubitak prirodnih karakteristika od interesa; i - Utvrđivanje da li je potrebno izraditi i primjeni Plan upravljanja biodiverzitetom.</p> <p>Skrining biodiverziteta treba posebno da provjeri rizike za priobalnu vegetaciju rijeka Usore i Tešanjke i da definira odgovarajuće mjere za ublažavanje negativnih utjecaja.</p>		prirodnim resursima.				
6.2	<p>Plan upravljanja pozajmišta: JP Autoceste moraju osigurati da tenderskom dokumentacijom bude zahtijevano da Izvođač izradi Plan upravljanja pozajmišta (vidi 1.1) koji će uključiti: lokacije pozajmišta, plan pristupa, upravljanje emisijom prašine na putevima, lokacije i upravljanje odloženim materijalom, plan rehabilitacije lokacija i prosjećenost pribavljanju svih potrebnih dozvola.</p> <p>Eventualnu eksplotaciju materijala iz rijeke Usore mora prethodno odobriti nadležni organ, imajući u vidu planirane radove na regulaciji rijeke koji će se vršiti usporedno sa izgradnjom. Eventualnu eksplotaciju materijala iz rijeke Bosne mora prethodno odobriti nadležni organ.</p> <p>Nadzor mora potvrditi da pozajmišta materijala neće ugroziti riječna staništa identificirana i mapirana tokom zahtijevanog Skrininga biodiverziteta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Pogoršanje kvaliteta vode i degradacija korita vodotoka. PZ6: Zaštita biodiverziteta i održivo upravljanje živim prirodnim resursima. 	<p><i>Odgovornost:</i> JP Autoceste <i>Resursi:</i> Izvođač da uključi troškove u cijenu Ponude.</p>	<p>Zahtjev uključiti u tendersku dokumentaciju.</p> <p>Plan mora biti spremан за odobrenje prije početka radova.</p>	<p>Odgovarajuće poglavje u tenderskoj dokumentaciji.</p> <p>Plan upravljanja pozajmišta odobren od strane Nadzora.</p>		
PZ 8	Kulturno nasljeđe						
8.1	<p>JP Autoceste moraju osigurati da Izvođač izradi i primjenjuje Proceduru za upravljanje slučajnim arheološkim nalazima tokom izgradnje.</p> <p>Odredbe Procedure za slučajne arheološke nalaze moraju uključiti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obuku radnika za primjenu Procedure; • Obaveštanje nadležnih organa o nalazima; • Upozorenje projektnog osoblja o mogućim arheološkim nalazima, • Sprječavanje oštećenja i uništenja nalaza. 	<ul style="list-style-type: none"> Zaštita kulturnog nasljeđa i umanjenje rizika za arheološke nalaze. Usklađenost sa EBRD Provedbenim zahtjevima. 	<p>PZ8: Kulturno nasljeđe</p>	<p><i>Odgovornost:</i> JP Autoceste da vrše nadzor.</p> <p>Izvođač da izradi i primjeni.</p> <p><i>Resursi:</i> Interni ili eksterni (podrška konsultanta)</p>	<p>Izraditi Proceduru prije početka izgradnje.</p> <p>Primjenjivati Proceduru tijekom izgradnje.</p>	<p>Dokumentirana Procedura za upravljanje slučajnim arheološkim nalazima.</p> <p>Zapis o obuci radnika.</p> <p>Godišnji izvještaji o zaštiti okoliša i socijalnim pitanjima ka EBRD.</p>	

Br.	Mjera	Rizik po okoliš i socijalna pitanja (Odgovornost/Korisnik)	Zahtjev (zakonski propis, EBRD provedbeni zahtjev (PZ), najbolja praksa)	Resursi, Investicijske potrebe, odgovornost	Vrijeme provedbe	Cilj i kriterijum za uspješnu realizaciju	Status
PZ 10	Objavljivanje informacija i uključivanje zainteresiranih strana						
10.1	<p>Primjeniti Plan uključivanja zainteresiranih strana i ažurirati po potrebi. JP Autoceste treba da osiguraju da je Izvođač uključen u komunikaciju sa zainteresiranim stranama i da primjenjuju mјere iz Plana.</p> <p>Izvođači (uključujući zaposlenike u obezbeđenju) moraju biti obućeni u oblasti žalbenog mehanizma.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Usklađenost sa EBRD zahtjevima Upravljanje rizicima i utjecajima na lokalnu zajednicu pod utjecajem Projekta. 	<ul style="list-style-type: none"> PZ10: Objavljivanje informacija i uključivanje zainteresiranih strana 	<p><i>Odgovornost:</i> JP Autoceste, Izvođač.</p> <p><i>Resursi:</i> JP Autoceste, Izvođač.</p>	Stalno.	<p>Plan uključivanja zainteresiranih strana Izvođača urađen prije početka gradnje i redovno ažuriran.</p> <p>Izvještaj o tome u Godišnjem izvještaju o zaštiti okoliša i socijalnim pitanjima ka EBRD.</p>	
10.2	<p>Odrijediti osobu zaduženu za uključivanje zainteresiranih strana na nivou preduzeća. Osoba mora imati jasne odgovornosti za slijedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koordinaciju aktivnosti na uključivanju zainteresiranih strana sa drugim dijelovima preduzeća; - Monitoring primjene Plana uključivanja zainteresiranih strana; - Čuvanje zapisa o uključivanju zainteresiranih strana, uključujući javne sastanke. - Objavljivanje svih značajnih informacija i dokumentacije; - Upravljanje žalbama zainteresiranih strana i čuvanje zapisa, kao i identificiranje mogućih rizika u vezi iznijetih žalbi i određivanje korektivnih mјera, u saradnji sa drugim službama JP Autoceste; - Ažuriranje Plana za uključivanje zainteresiranih strana; - Izvještavanje rukovodstva JP Autoceste i EBRD o aktivnostima na uključivanju zainteresiranih strana. 	<ul style="list-style-type: none"> Efektivno upravljanje zainteresiranim stranama 	<ul style="list-style-type: none"> UR 10: Objavljivanje informacija i uključivanje zainteresiranih strana 	<p><i>Odgovornost:</i> JP Autoceste Izvođač.</p> <p><i>Resursi:</i> JP Autoceste</p>	Što je prije moguće.	<p>Zadužena osoba za uključivanje zainteresiranih strana odrijeđena i o tome obaviještena EBRD.</p>	